

Среща с Исус

13 урока за индивидуално и групово изучаване

Лейтън Форд

Животосъграждащи библейски изучавания

1988 InterVarsity Christian Fellowship of the United States of America
First Published in the United States by InterVarsity Press, 1988

All rights reserved. Първоначално издателство/ Original publisher: InterVarsity Press, PO Box 1400, Downers Grove, Illinois 60515. Всички права са запазени. Никаква част от това издание не може да се възпроизвежда, съхранява или разпространява под каквато и да е форма или с каквито и да било средства - електронни, механически, фотокопирни, записни или други, без извънредното разрешение на InterVarsity Press.

ISBN

Английско заглавие/ Original title: "Meeting Jesus"

Всички цитати от Писанието, освен ако не е изрично упоменато, са заимствани от българския протестантски превод на Библията.

Издател за България: Български Християнски Студентски Съюз (БХСС).

Българският Християнски Студентски Съюз е надденоминационно движение, което работи за разпространение на християнството и изграждане на посветени ученици на Христос в академичната общност. Той е част от Международното движение на евангелските студенти (IFES). За повече информация се обръщайте към: БХСС, София 1606, бул. Хр. Ботев 13, ет. 4, ап. 8, тел. 02/9531092, email: office@bhss-org.com

Съдържание

Среща с Исус	1
Въведение към среща с Исус.....	2
1 - Запознаване с истинския Исус	3
2 - Изненадващият Исус	4
3 - Исус - разказвачът на притчи.....	5
4 - Исус - Господарят на страха	6
5 - Исус и Неговият кръст.....	7
6 - Исус - източникът на сила.....	8
7 - Исус и богатият човек.....	9
8 - Исус - водачът, който стана слуга	10
9 - Исус - озадачаващият Цар.....	11
10 - Пророкът Исус	12
11 - Жертвата Исус.....	13
12 - Исус - умиращият Цар.....	14
13 - Исус - възкръсналият Господ.....	16
Бележки към въпросите	17
Изучаване 1. Запознаване с истинския Исус. Марк 1:1-45.	17
Изучаване 2. Изненадващият Исус. Лука 5:17-39.....	18
Изучаване 3. Исус - разказвачът на притчи. Марк 4:1-34.	19
Изучаване 4. Исус - господарят на страха. Лука 8:22-56.	20
Изучаване 5. Исус и Неговият кръст. Марк 8:22-38.....	22
Изучаване 6. Исус - източникът на сила . Марк 9:1-32.	23
Изучаване 7. Исус и богатият човек. Лука 18:15-30.....	24
Изучаване 8. Исус - водачът, който стана слуга. Марк 10:32-52.....	26
Изучаване 9. Исус - озадачаващият Цар. Марк 11:1-12:12.....	27
Изучаване 10. Пророкът Исус. Матей 24:1-51.....	28
Изучаване 11. Жертвата Исус. Матей 26:1-30.	29
Изучаване 12. Исус - умиращият Цар. Йоан 19:1-42.....	31
Изучаване 13. Исус - възкръсналият Господ. Йоан 20:1-31.	33

Въведение към среща с Исус

Преди няколко години ме поканиха да изнеса лекция през уикенда в университета на щата Виргиния на тема "Исус Христос срещу християнството". Организаторите бяха избрали тази тема, за да провокират интереса на много студенти, които се бяха разбунтували срещу религиозното си възпитание и си въобразяваха, че знаят отлично кой е Исус, като се стараеха да избягват тази тема и да не мислят за Него.

Беше едно чудесно преживяване! С мен бяха дошли един много деен черен евангелист и още един музикант, който изпълняваше песни в стил фолк, с текстове критикуващи стереотипите в човешкото мислене. Когато студентите чуха хора от толкова различни култури и традиции да говорят за един и същ Исус, техните стереотипи започнаха да се разклащат.

Преди нашето идване студенти християни бяха раздали въпросник, в който една от задачите беше да се довърши изречението: "Когато мисля за християнство, си

представям..." Един беше отговорил, че думата християнство му напомня за инквизицията, за кръстоносните походи и тридесетгодишната война. Почти всичко лошо в човешката история за него бе причинено от християнството.

На края на лекцията той дойде при мен и каза: "Аз бях този, който написа този отговор, но през този уикенд погледнах на Исус както никога досега и сега съм последовател на Христос."

Настоящото изучаване изхожда от разбирането, че всички ние се нуждаем от нов, нетрадиционен поглед към истинския Исус. След запознаване с неговия живот и учение някои от нас поставят Исус на удобно традиционно място в своя живот. Други го смятат за отегчителен и неактуален. Но има и такива, които са очаровани от личността на Исус и копнеят да разберат дали Той наистина може да има отговори на въпросите, които ги вълнуват. Подобно на един от съвременниците на Исус, те са любопитни и желаят да опознаят истинския Исус.

Това ръководство за изучаване е съставено въз основа на четирите книги, които ни разказват историята на Исус - Матей, Марк, Лука и Йоан. Три от тях - т.н. "синоптични евангелия" са много сходни помежду си, въпреки че всяко има своя уникална гледна точка. Евангелието на Йоан видимо се различава по своя стил и съдържание. Все пак, когато четем евангелията ние разбираме, че всеки писател говори за една и съща мощна трансформираща личност. Като че ли четирима художници са нарисували един и същ човек - трима от сходни гледни точки, а четвъртия от различна, всеки от тях е подчертал уникални детайли, но всички ярко са изобразили една и съща реалност.

Противно на някои скептици, това изучаване се основава на историческата достоверност на основните събития, описани в четирите книги и приема че има надеждни научни доказателства за това убеждение¹.

За да използвате това ръководство не е задължително да приемате разказа на евангелието за "боговдъхновен". По-скоро разгледайте разказите за Исус така, както бихте се отнасяли към всеки друг разказ - с отворени ум и сърце, за да разберете онова, което ще намерите - и което е още по-важно, което ще намери вас!

Историята на Исус е многообразна. Ето защо това ръководство за изучаване се спира на тринадесет аспекта на Неговата история, които разкриват личността Му, Неговото учение, постъпки и твърдения. Всяко изучаване изследва въпроса кой бе Исус и кой може да е Той в живота ни днес. Както е видно и от заглавието, надявам се че вие не само ще изучавате Исус като историческа личност, но и ще се срещнете с Него, за да стане Той ваш приятел и Господ.

Лейтън Форд

1 - Запознаване с истинския Исус

Марк 1:1-45

¹ Вижте например The New Testament Documents: Are They Reliable? От Ф. Ф. Брус (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1960).

Среща с Исус

Ние имаме дъщеря на име Деби и син, който се казва Кевин. (Другият ни син - Санди, почина на двадесет и една години.) Техните колеги и приятели могат да ви кажат по нещо за тях. Но аз мога да ви кажа що за хора са те всъщност! Аз ги познавам добре.

Повечето хора са си изградили една едностранна представа за Исус - добър човек, велик учител, възплъщение на "силата", или може би дори божествена личност. Марко - един от първите последователи на Исус, написа тази книга, за да ни каже какъв наистина е Исус. Той и Петър, от когото той почерпи своята информация, познаваха добре Исус.

Встъпителните му думи ни казват направо, че неговата история е евангелието - буквално, "благовестието" - за "Исуса Христа Божий Син". Първата глава ни казва как Исус бе охарактеризиран и представен на хората по неговото време.

1. Защо според вас хората все още спорят относно същността на Исус?

2. Прочетете Марк 1:1-45. Същността на Исус бе потвърдена от трима свидетели: Исаия (ст. 2-3), Йоан Кръстител (ст. 4-8) и глас от небесата (ст. 10-11). Какво ни казва всеки от тях за Него?

3. Йоан кръщаваше хора, които изповядваха своите грехове. Ако Исус беше Божия Син, защо според вас Той бе кръстен (ст. 9-11), а след това изкушаван (ст. 12-13)?

Какво говори това за факта, че Той стана един от нас?

4. Първото нещо което Исус направи, беше да прогласи, че "Божие царство наближи" (ст. 14-15). Защо това беше блага вест?

Обяснете със собствени думи как ние трябва да откликнем (ст. 15).

5. Първи последователи на Исус станаха някои рибари, които едва ли бяха много религиозни (ст. 16-20). Как мислите, защо те тръгват след Него без да бъдат убеждавани и да задават въпроси?

От колко знание се нуждае човек, за да стане последовател на Исус?

6. Динамично действащата власт на Исус се проявяваше когато Той помагаше на хората (вж. ст. 21-34). Кои думи или постъпки говорят за Неговата власт?

7. Какво разкрива Марк 1:35 за източника на Исусовата власт?

Какво можем да научим от Неговия пример тук?

8. Когато всички Го търсят, Исус напуска (ст. 36-39). Защо тогава Той спира и докосва прокажения човек (ст. 40-45)?

9. Очевидно Марк иска да ни каже кой е Исус. Исус обаче изглежда странно съдържан относно своя произход (ст. 34, 43-44). (По-късно Той става значително по-общителен.) Защо е толкова съдържан сега?

10. Как ще обобщите начина, по който Исус е описан в тази глава?

Кое ви впечатли или озадачи най-много? Обяснете.

2 - Изненадващият Исус

Лука 5:17-39

Един мой приятел попита няколко нерелигиозни младежи защо не ходят на църква. Отговорите им бяха все в този дух: "Твърде негативна е." "Няма връзка със съвременността". "Твърде предсказуема е."

Този Исус, когото срещнахме в разказа на Лука, няма нищо общо с тези определения. Точно обратното - Той бе непредсказуем по един чудесен начин. Хората от

Среща с Исус

Неговото време мислеха, че Бог обича добрите хора, а Той показа един Бог, който обичаше грешници. Те смятаха, че Бог обича хората с мрачни физиономии, а Той показа един Бог, който създаде радостта. Те приемаха, че Бог е обгърнат в традиции, а Той им показа един Бог, който желаше промяна.

Лука 5 илюстрира онова, което един ранен християнски мисионер отвърнал на краля на Англия в отговор на въпроса какво могат да очакват, ако се обърнат към тази нова вяра: "Ваше величество," отговорил той, "изненадите ще ви следват навсякъде и всяка от тях ще бъде добра!"

1. Спомнете си за времето, когато научихте за Исус Христос. Какъв си Го представяхте?

2. Прочетете Лука 5:17-26 и се опитайте да си представите описваната сцена. Как според вас се чувстваше всеки от главните герои (болният човек, приятелите му, фарисеите, книжниците и присъстващите хора; ст. 17-19) в нея, докато парализиранът бе спускан през покрива?

3. Как Исус изненадва всички с думите си към болния човек (ст. 20)?

Какво говори това за Исус и за начина, по който Той вижда нашите нужди?

4. Книжниците критикуват Исус за това, че е обещал опрощение на греховете, защото само Бог има тази власт (ст. 21). Какво иска да покаже с отговора си Исус (ст. 22-26)?

5. Прочетете стихове 27-32. Левий (наричан още Матей) е един от омразните на всички бирници. Защо е изненадващ факта, че Исус го призова и още по-изненадващ този, че Левий Го последва (ст. 27-28)?

6. Когато Левий дава угощение за приятелите си, религиозните водачи критикуват Исус за това, че яде с "грешници" (ст. 30). С какво факта, че Исус се оприличава на "лекар" отправя предизвикателство към тяхната представа за Бог?

7. Какви погрешни представи за Бог могат да пречат на Исус да придобие значение за нас?

8. По-късно Левий/Матей написа послание, в което нарече Исус "приятел на грешниците". С какво двете сравнения "приятел" и "лекар" могат да влязат в противоречие едно с друго?

9. Прочетете стихове 33-39. Когато Исус е критикуван за това, че не кара учениците си да постят (ст. 33), Той се уподобява на младоженец (ст. 34-35). Какво говори това за Неговите взаимоотношения с последователите Му и за това какви желае да ги види Той?

10. Отново Исус използва иносказателен език, за да предаде по-ясно значението на думите си (ст. 36-39). Какво символизируют новата дреха и новото вино?

На какво са символ старата дреха и старите мехове?

11. Какво говорят тези примери относно начина, по който Исус прави хората и нещата нови?

12. Кое ви направи най-силно впечатление в тази глава за Исус?

С какво то се различава от отговора ви на въпрос 1?

3 - Исус - разказвачът на притчи

Марк 4:1-34

Среща с Исус

Един чиновник каза, че неговата работа се състои в това да разяснява най-различни неща на хората. Исус никога не преставаше да обяснява Своето учение на хората. Той правеше това, като използваше притчи, които пресяваха истинските Му последователи и заделяха онези, които просто бяха любопитни. "Притчата" (буквално означава "нещо подхвърлено" бе история, която едновременно хвърляше известна светлина и скриваше истината в зависимост от отклика на слушателите. Професионалните учители се стараят да овладеят изкуството да "предизвикват". Автор на *The Foxfire Book of Appalachian Folklore** е един учител от планините на Джорджия, който сподели със своите студенти личния си опит в създаването на различни проекти. Вършейки това той предизвика у тях желание да получат знанието и уменията, от които те се нуждаят. По подобен начин в Своите притчи Исус провокира нашето желание да растем в знание и вяра.

1. Спомнете си за най-добрия учител, който сте имали. Как той/тя ви стимулира да се учите?

2. Прочетете Марк 4:1-34. Какво е общото между примерите които Исус използва и Неговите слушатели?

Какво разкрива това за Исус?

3. Исус се качва на една ладия, защото там се е сбрало голямо множество. Кои две групи хора присъстват сред слушателите Му (ст. 1, 10-12, 33-34)?

Кое ги прави различни?

4. Прочетете отново стихове 3-8 и 14-20. Какво е значението на различните елементи в притчата: семе, земя, птици, слънце и тръни?

5. Как бихте сравнили различните видове почва с различните етапи или опитности в собствения ви живот?

6. Колко пъти Исус споменава думата "слушайте" в тази глава?

Как повторението на тази дума ни помага да разберем истинската тема на тези притчи?

7. Озадачаващ е фактът, че Исус използва притчите, за да попречи на "външните" да видят (ст. 10-12). Но като добър учител Той сигурно е имал причина да прави това. Каква може да е била тя според вас?

8. Какво казва Исус в метафората за светилника (ст. 21-25)?

9. В стихове 26-32 Исус разказва две истории за растежа. Как ще обясните всяка от тях със собствени думи?

10. Като си спомните за всички притчи в тази глава - за семето и почвата, светилника, семето израстващо до плод, синаповото зърно - коя от тях се отнася най-вече до състоянието ви в момента и защо?

11. Кое от наученото за Исус в това изучаване ви направи най-силно впечатление?

Кое ви кара да се чувствате объркани или смутени?

4 - Исус - Господарят на страха

Лука 8:22-56

След любовта страхът е най-често срещаната човешка емоция. Според някои най-разпространени са страхът от змии и говоренето пред аудитория. Още по-силен е страхът

Среща с Исус

от неизвестното. Като малка дъщеря ни Деби се засилваше и така скачаше на леглото, защото се боеше от тъмното под него!

Ако трябва да говорим сериозно, мнозина от нас са полупленени от най-различни фобии, тревоги и цял списък от други страхове - от нас самите, от любовта, от отхвърляне, от провал, от живота, от смъртта, от бъдещето и дори погрешен страх от Бог.

Така, както Исус показва властта Си над болестите, греха и изкривената традиция, така сега Той демонстрира силата и господството Си над страховете, които могат да ни попречат да намерим живот в Него или да Го следваме всеотдайно.

1. Спомнете си за момент, когато сте били вцепенени от страх. Успяхте ли да го преодолеете? Кое ви помогна (или попречи)?

2. Прочетете Лука 8:22-56. Лука разказва четири истории за Исус и страха. Кои ситуации накараха хората да изпитат страх?

3. В тези истории Исус посреща неизменно страха с въпроси (ст. 25, 30, 45). Защо Той използва този метод?

4. Какво иска да каже Исус с въпроса в стих 25?

5. Едно друго предизвикателство се появява в описваната в стихове 26- 39 сцена - човек, обладан от бесове. По какъв начин те бяха разрушили живота на този човек?

6. Очевидно тези бесове имаха първокласно разузнаване - те знаеха кой е Исус и извикаха (ст. 28). Защо според вас Исус отново посреща страха с въпрос?

7. Естествено е да си помислим, че хората ще бъдат щастливи като видят тази добра промяна у техния съгражданин. Вместо това те настояват Исус да си отиде (ст. 37). Какво ги кара да постъпват така?

Можете ли да си спомните за сходна ситуация днес? Обяснете.

8. Исус не позволява на човека да дойде с Него, но му казва да се върне у дома си и да разкаже какво му е сторил Бог (ст. 38-39). Какво можете да разкажете на вашите приятели и своето семейство за онова, което Исус е направил за вас?

9. Представете си объркването на Яир, когато Исус се отправя да помогне на умиращата му дъщеря, а една жена Го спира. Защо тя се разтреперва, когато Исус пита кой Го е докоснал (ст. 45-47)?

Защо Исус я кара да излезе напред и да се покаже?

10. За разлика от много други, Яир демонстрира истинска вяра в Исус (ст. 40-42). Как Исус използва забавянето с жената, за да отправи предизвикателство и укрепи вярата на Яир (ст. 49-50)?

11. Обърнете внимание как Лука описва действията на Исус по време на изцеляването на момичето (ст. 51-56). Как Исус се държи в лицето на смъртта - нашият последен голям страх?

12. Можете ли да посочите някакъв начин, по който Исус се справя със страховете?

13. Припомнете си някой голям страх, който вероятно ви пречи да водите пълноценен живот за Божието царство. Опитайте си да си представите как Исус би се справил с този страх.

5 - Исус и Неговият кръст

Марк 8:22-38

Среща с Исус

Понякога си мисля, че трябва да спрем да използваме думата християнин. С времето тя е придобила силно негативна окраска. В някои общества всички се смятат за християни, освен ако не принадлежат към друга религиозна изповедност. В други страни на "християните" гледат като на политическа партия - или дори като на тези, които поддържат идеята за въоръжена намеса. Може би ще е най-добре, ако вместо за "християни" просто говорим за последователи на Исус.

Но виждаме ли Исус достатъчно ясно, за да Го следваме? Този пасаж започва с описание на случая, в който Исус изцелява слепец, което преминава на два етапа! Подобно на този слепец, може би и бъдещите последователи на Исус се нуждаят от "повторно докосване", за да Го видят ясно.

1. Живеем в епоха на безпрецедентно разпространение на евангелието. Защо тогава според вас толкова много хора все още не са наясно кой е Исус и какво означава това да Го следваме?

2. Прочетете Марк 8:22-38. Какви необикновени стъпки предприема Исус, за да изцели слепеца (ст. 22-26)?

Защо е вероятно хората да са мислели, че Исус е Йоан Кръстител, Илия или някой от пророците (ст. 27-28)?

Кой полуистини за Исус са "на мода" сред нехристияните днес?

4. Твърдението на Петър "Ти си Христос" (ст. 29) е наречено изповедта, чрез която човек става истински последовател на Исус. Защо? ;(Сравнете Матей 16:15-17 и Йоан 6:68-69).

5. За първи път Исус казва на Своите ученици, че "Човешкият Син трябва...да бъде убит" (ст. 31). Защо кръста беше неизбежен за Исус?

6. Защо според вас Петър порица Исус (ст. 32)?

7. Как смятате, защо Исус от смъмри толкова строго Петър (ст. 33)?

8. Как начина, по който Петър вижда Исус (ст. 29-32) може да се сравни с двуетапното изцеление на слепеца (ст. 23-25)?

9. Исус казва, че кръста е задължителен и за нас (ст. 34-38). Какво означава на практика да се отречем от себе си, да вземем кръста си и да Го следваме?

10. Съществува мнение, че "Нищо няма да ти струва да станеш християнин, но да бъдеш християнин ще ти струва всичко." Как това твърдение е подкрепено от учението на Христос тук (ст. 34-38)?

11. "Бих искал да последвам Христос, но мисля че цената е твърде висока." Как бихте отговорили на такова едно мнение в светлината на стихове 34-38)?

12. Припомнете си отново някои от популярните полуистини за Исус, споменати в отговор на въпрос 3. Кое липсва в тези представи?

6 - Исус - източникът на сила

Марк 9:1-32

Животът не винаги е прост. Макар и да ни се иска да върви като по конец, животът на този свят е пълен с парадокси. В резултат често ние страдаме от факта, че разумът ни диктува едно, а чувствата ни повеляват съвсем друго.

Среща с Исус

Следователно, парадоксалното съчетаване в личността на Исус на качествата на слуга и могъщ водач, на сила и слабост е признак на правдивост. Той страда, но същевременно управлява събитията. Непосредствено след предсказанието за Неговото отхвърляне и смърт, повествованието се отправя към обещанието за царство, което ще бъде мощно провъзгласено и установено.

Тази парадоксална симбиоза на унижение и възвишение е именно мястото, в което ни завладява драмата на Исус. Когато разглеждаме Исус извън контекста на реалния свят, получаваме само думи, лишени от съдържание. Но когато тази личност се докосне до човешките проблеми, от нея извира победоносна сила.

1. В коя област от живота си чувствате най-осезаемо нужда от Божията сила?

2. Прочетете Марк 9:1-32. Как мислите, какво разбраха учениците на Исус, когато Той каза: "Има някои от тук стоящите, които никак няма да вкусат смърт, докле не видят Божието царство в сила" (9:1)?

Какво според вас имаше предвид Той?

3. Представете си, че сте на мястото на Петър, Яков или Йоан. Как бихте описали случилото се на планината на някой, който не е бил там (ст.2-8). (Какво видяхте, чухте и почувствахте?)

4. Защо според вас от всички личности в първата част на Библията само Мойсей и Илия се явиха с Исус (ст. 4)?

5. С какво би помогнало на учениците - включително и на нас днес - да зърнем за малко Исус и царството в сила и слава?

6. Кои думи бихте използвали, за да опишете ситуацията, в която Исус попадна след слизането си от планината (ст. 14-18)?

7. Исус изразява Своя гняв в стих 19: "О, роде невярващ...до кога ще бъда с вас?" От кого е разгневен Той - от книжниците, множеството, Своите ученици? Защо?

8. След като беше разпитан от Исус, бащата на момчето помоли: "но ако можеш стори нещо, смили се за нас и помогни ни" (ст. 20-22). Смятате ли, че това беше искрена вяра? Обяснете отговора си.

9. С какво отговорът на Исус (ст. 23) щеше едновременно да отправи предизвикателство към бащата на момчето и да го насърчи?

По какъв начин обещанието "Всичко е възможно за този, който вярва" ви провокира и насърчава?

10. Незабавно бащата възкликва: "Вярвам... помогни на моето неверие" (ст. 24). Какво ви впечатлява в този отговор?

11. Навсякъде в пасажа последователите на Исус са объркани (ст. 10-11, 18, 28, 32). Кое е най-объркващото за вас на този етап от вашето пътуване с Исус?

12. Припомнете си отново последователността на събитията от случилото се на планината до случката в равнината. На кого приличате най-много - на последователите на Исус, на бащата или на момчето? Обосновете отговора си.

Кой е пътя от неверието до вярата, който тази история предлага?

7 - Исус и богатият човек

Лука 18:15-30

Среща с Исус

Група богати християни наричат себе си "Движение на заклешените камили". Това наименование е взаимствано от известните думи на Исус: "по-лесно е камила да мине през иглени уши", отколкото богат човек да влезе в Божието царство.

Тези благосъстоятелни християни иронично наричат себе си "заклешени камили", защото те искат да следват Исус навсякъде, но често чувстват товара на тяхното богатство. Колко повече пари трябва да направят, да натрупат, да изхарчат, да дадат?

Въпроси като тези стават много важни, като срещнем Исус - така както това стана с богатия човек в Лука 18. Но въпросът тук не е просто в парите, а в това дали ще допуснем нещо различно от Бог да стане номер едно в нашия живот.

1. Коя мисъл ви терзае непрекъснато, когато имате свободно време за размисъл и да останете насаме със себе си? Бихте ли казали, че това нещо е номер едно в живота ви? Обосновете отговора си.

2. Прочетете Лука 18:15-30. За разлика от Своите ученици, Исус гледа на децата като на нещо много важно. Какво означава да приемем царството "като детенце"?

3. Началникът задава най-важният от всички въпроси (ст. 18). Въпреки това, какви погрешни представи се крият зад този въпрос?

4. Исус отговаря: "Защо Ме наричаш благ? Никой не е благ, освен един Бог" (ст. 19). Какво искаше да каже Той - че не е Бог, или имаше нещо друго предвид? Обосновете се.

5. "Всичко това съм опазил" (ст. 21). Смятате ли, че човекът говореше истината, или той се самозаблуждаваше? Обяснете.

6. Споменатите пет заповеди са само част от Десетте заповеди. Кои от тях Исус не спомена (вижте Изход 20:1-17)?

7. "Едно още ти не достига. Продай все що имаш и раздай го на сиромасите" (ст. 22). Доколкото ни е известно, този е единственият богаташ, на който Исус каза да стори това. Защо Той му заповяда това?

8. Какво ви пречи да следвате Христос?

9. Когато човекът си отиде натъжен, Исус каза: "Колко мъчно ще влязат в Божието царство ония, които имат богатство!" (ст. 24). Защо е толкова мъчно?

10. Според Исус спасението е не само "мъчно", но и "невъзможно за човечите" (ст. 27). Защо?

"Тогава кой може да се спаси?" (ст. 26-27)?

11. Петър възкликва: "Ето, ние оставихме своето". Какво ни говорят думите на Исус за т.н. цена на следването Му (ст. 29-30); вижте Марк 10:29-31)?

12. Върнете се на думите на Исус за децата (ст. 15-17). Каква светлина хвърлят една върху друга тези истории?

13. Докато мислите за нещо, от което може би ще трябва да се откажете, за да следвате Исус, дават ли ви тези истории чувство на отчаяние или са извор на надежда за вас? Обосновете се.

8 - Исус - водачът, който стана слуга

Марк 10:32-52

Среща с Исус

Темата за водачеството е на особена почит днес. Изследванията върху водачеството се опитват да се докоснат до същността на този феномен. Само необикновените хора ли притежават това качество, или конкретните ситуации подтикват хората да се проявяват като водачи? Дали истинското водачество се състои в опита да се удовлетворят очакванията и нуждите на последователите, или в променянето на техните очаквания и желания?

За Исус водачеството означаваше слугуване. В думите Му "Човешкият Син не дойде да Му служат, но да служи, и да даде живота Си откуп за мнозина" (Марк 10:45). Знаейки че е Цар, той се държеше като слуга - в това се състоеше парадоксалността на Неговото величие.

1. Споменете си за някой водач, който ви е мотивирал да сторите нещо по начин, надминаващ собствените ви очаквания. Какъв беше този човек

2. Прочетете Марк 10:32-52. Какви са впечатленията ви от Исус, докато Той водеше множеството по пътя към Ерусалим, в сравнение с тези за останалите (ст. 32-34)?

3. Защо молбата на Яков и Йоан изглежда не на място в светлината на стихове 32-34?

4. Какво означава да седнеш отдясно и отляво на Исус (ст. 37)?

Как днес е възможно да се изрази подобно отношение към Исус?

5. Как Исус провокира и изяснява тяхната молба (ст. 38-40)?

6. Какво иска да каже Той с "чашата", която Той пие и "кръщението", с което Той се кръщава (вижте Матей 26:39); Римляни 6:3-4)?

7. Защо според вас останалите ученици бяха толкова възмутени (ст. 41)?

8. Как Исус носи върху Себе Си представата на света за величие в учението и личния Си пример (ст. 42-45)?

9. Какви възможности за величие имате у дома, на работното си място и във вашата църква?

10. Случаен факта, че непосредствено след това следва историята за слепия просяк, или двете истории са свързани? Обяснете отговора си.

11. Сравнете отношението на "мнозина" към Вартимей с отношението на Исус към него (ст. 46-52).

12. Една сентенция казва, че "водачеството търси великото в малките неща." Как Исус показва това?

Какво ви привлича у водач като Исус?

9 - Исус - озадачаващият Цар

Марк 11:1-12:12

Всеки водач трябва да знае как да олицетворява своята кауза. Когато Джими Картър стана президент на Съединените щати, той нарочно избра стил на поведение, който контрастираше с т.н. имперско президентство на Ричард Никсън, като отиде пеш до мястото на церемонията по провъзгласяването му за президент, носейки в ръка своето куфарче. Когато дойде на власт, Роналд Рейгън на свой ред се опита да изгради образ на "силното президентство" чрез своето поведение и действия.

Срещи с Исус

В Марк 11 виждаме няколко примера на това как Исус използва символите - като всички те са доста озадачаващи и неочаквани. След много месеци, в които Исус настояваше хората да не разказват за Него, сега Той излиза пред всички и провокира тяхното възторжено одобрение. Спасителят, който нежно изцеляваше болни и прощаваше грешници, сега проклина една смоковница и едва не причинява безредици, като изгонва търговците от храма. Странна символика, наистина!

Въпреки това тези символи са организирани и подбрани така, че да покажат, че Исус е едновременно благ учител и строг съдия. Рефрен в цялата глава е правото Му да надзирава Своето царство.

1. Кои са някои от широко използваните символи на водачество днес?
2. Прочетете Марк 11:1-33. Какво е символиката на влизането на Исус в Ерусалим, яздейки осле (ст. 1-6; вижте Захария 9:9)?
3. Това т.н. триумфално влизане (ст. 7-11) е известно още и като "походът на благия". Какъв цар представят тези символи?
4. Хората викаха "Осанна", т.е. "избави ни" (Псалм 118:25-27). Какъв цар и царство очакваха те?
5. По какъв начин истината за Исус е контрастирала с вашите очаквания?
6. "Разгледа всичко" (ст. 11). Какво говори това относно целта на посещението на Исус (Малахия 3:1-5)?
7. Осъждането на смоковницата от Исус (ст. 12-14) изглежда неприсъщо за някой, който е дошъл да дарява живот, а не да го разрушава. Как ще обясните тази случка? (Опитайте се да отговорите на какво е символ безплодната смоковница.)
8. По какъв начин сцената в храма (ст. 15-17) се свързва с инцидента при смоковницата?
9. Какво би могла да означава безплодната смоковница в нашите църкви, общество и личен живот?
Какво можем да направим, за да израстем онези плодове, които Исус търси?
10. Петър беше изненадан, че прокълнатата от Исус смоковница наистина бе изсъхнала (ст. 20-21). Как Исус използва този случай, за да научи учениците си на вяра (ст. 22-25)?
Как учението на Исус може да ни насърчи да се молим за онова, което изглежда невъзможно?
11. Действията на Исус в Ерусалим пораждат дискусия относно Неговата власт (ст. 27-33). Защо Исус отказва да отговаря на въпросите на религиозните водачи?
12. Прочетете Марк 12:1-12 в светлината на глава 11. В какъв смисъл тази история може да се разглежда като собствената автобиография на Исус?
13. Някои хора биха искали Исус да е техен Спасител и приятел, но не техен Цар и Господ. Какво казва това изучаване за необходимостта от подчиняване на властта на Христос?

10 - Пророкът Исус

Матей 24:1-51

Китайците имат следната поговорка: "Да се пророкува е винаги трудно, но най-трудно се пророкува за бъдещето." В Библията пророчеството е не само знание за бъдещето, но и прозрение относно настоящето. В Матей 24 виждаме пророка Исус - един наистина много реалистичен пророк. Той не си представя бъдещето като свят, в който всичко ще се усъвършенства и ще става все по-добро и по-добро. Той не е опитва да накара всички ревностно да прегърнат Неговата кауза или Неговите последователи.

Лъжепророците ни казват онова, което желяем да чуем. Истинските пророци ни казват онова, което се нуждаем да чуем. На нас би ни се искало Исус да е велик мислител позитивист. Въпреки това, Той дойде не само да донесе мир на страдащите, но и страдания на онези, които се унасят в приспивната песен на лъжлив мир.

1. Защо според вас толкова много хора се вълнуват от пророчествата - било то библиейски или не?

2. Прочетете Матей 24:1-51. Ако бяхте репортер, на когото е възложено да отрази речта на Исус, как щяхте да озаглавите репортажа си?

3. Учениците попитаха "кога" (ст. 3). Защо според вас Исус не отговори по-директно на този въпрос?

4. В стихове 4 и 5 Исус предупреждава учениците Си да внимават да не бъдат заблудени. Кои са някои от характерните белези на лъжепророците (вижте Матей 7:15-20; 1 Йоан 4:1-6)?

5. Исус вижда бъдещето като много смутно (ст. 6-8). Какви белези на нестабилност споменава Той?

Защо тези белези са подобни на "начало на родилни болки"²

6. Какво ще стане с учениците на Исус и с другите, когато дойде края (ст. 9-13)?

Какво означава за нас да "устойм до край" (ст. 13) през тези времена?

7. Какви действия трябва да предприемат вярващите, когато дойде "мерзостта, която докарва запустение" и защо (ст. 15-22)?

8. Как последователите на Исус могат да различат Антихрист от истинския Христос, когато те очакват Неговото завръщане в онези дни (ст. 23-31)?

9. Как може да приложим на практика урока за смоковницата (ст. 32-35) към събитията, предшествващи Христовото завръщане?

10. По какво завръщането на Христос ще прилича на дните на Ной (ст. 36-41)?

11. Какво научаваме от притчите за стопанина и слугите относно пришествието на Христос (ст. 42-51)?

12. Как можем да "бдим" и "да бъдем готови" за Него?

11 - Жертвата Исус

Матей 26:1-30

Думата криза произлиза от гръцката дума *krisis*, което означава "разделяне или отделяне". Кризисните моменти показват нашата истинска същност. В Матей 26

² Превод New International Version of the Bible.

Среща с Исус

враждебността, започнала да се проявява в първите дни от служението на Исус, приближава своята кулминация.

Но кризата, пред която бе изправен Исус, бе пълна с ирония. Въпреки, че очаква арестуването и разпъването Си, Исус управлява по невероятен начин събитията. Жертвата е победител. Той се подготвя за тайната вечеря. Той знае кой ще го предаде. Той се предава в жертва. Каква картина само! Когато ние - подобно на Исус, вършим волята на Отца, дори неизбежността на греха, страданията и смъртта губят контрол над нас. Тук жертвата е този, който е най-свободен!

1. Как реагирате обикновено в кризисен момент и защо?
2. Прочетете Матей 26:1-30. Какво разкриват тези последни дни за характера на главните свещеници и старейшините (ст. 1-5)?
3. За някои изливането на скъпо миро от жената върху Исус бе равносилно на хвърлянето му на вятъра (ст. 6-13). За Исус това беше прекрасно. Кога екстравагантното може да е прекрасно?
4. Кои фактори оправдаваха екстравагантната постъпка на жената? Защо нейната постъпка трябва да влезе в евангелието (ст. 13)?
5. По какъв начин трябва да проявяваме екстравагантност в поклонението си на Исус?
6. Кризата показва вътрешните чувства на жената. Какво разкри тя относно Юда (ст. 14-16; вижте също Йоан 12:4-6)?
7. Какво беше значението на "деня на безквасните хлябове" (ст. 17; вижте Изход 12:1-29)?
8. С какво е ироничен факта, че учениците искаха да приготвят пасхата за Исус (ст. 17; вижте Марк 14:12; 1 Коринтяни 5:7)?
9. Често Исус се изобразява като красив, но безпомощен мъченик. Кои Негови думи и действия показват, че Той управлява събитията (ст. 18- 25; вижте също Марк 14:13-16)? Как Той показва извънредно познание и прозрение?
10. Какво ни говори стих 24 относно Божията воля и човешката отговорност?
11. На какво ни учи Господната вечеря за значението на Исусовата смърт (ст. 26-29)?
12. Какво можем да научим от Господната вечеря във връзка с отговора, който трябва да дадем, за да участваме и бъдем участници в благословенията, произтичащи от Неговата смърт?

12 - Исус - умиращият Цар

Йоан 19:1-42

В едно ранчо в щата Колорадо срещнах момиче, което ми каза че е дошло при Христос. Тя носеше кръстче на синджирче - просто за украса. Един ден друг студент я попита: "Защо носиш кръстче?" Знаеш ли какво означава то? Тя бе силно изненадана и заеквайки отговори, че просто така и харесва. Но въпросът остана у нея и я преследваше, докато накрая започна да посещава група за библейско изучаване и откри Исус и значението на Неговият кръст.

Среща с Исус

В книгата си Христовият кръст Джон Р. У. Стот задава въпроса защо кръста именно става символ на Христос. Защо първите християни не са избрали люлката в която е роден, или ладията от която проповядва, или дрехите с които уми мръсните крака на своите ученици, или отваленият камък от входа на гроба, от който Той възкръсна? Стот отговаря, че докато раждането, животът, проповядването и възкресението на Исус са жизненоважни, ако искаме да познаем Христос, то разпъването е най-съществено за това. Тук - в Йоан 19, виждаме кръста на Исус като една граница между вярата и неверието.

1. Кой съвременен символ на езекутиране би имал сходно значение с това на кръста в първия век?

2. Предварително прочетете Йоан 18:28-40, а след това 19:1-16. Очевидно прокураторът Пилат се двоуми какво решение да вземе относно Исус. Опитайте се да опишете Пилат.

Какви страхове се крият зад тази нерешителност (19:7-9, 12)?

3. Защо според вас Исус отказва да отговори на въпроса на Пилат сега (ст. 9-10), когато по-рано бе разговарял свободно с него (18:33-38)?

4. Сравнете прокураторът и затворникът в този пасаж. Кой излъчва повече властност - Пилат или Исус? Каква е причината за това?

5. Прочетете 19:16-37. В стихове 17 и 18 Йоан използва много малко думи, за да опише физическия акт на разпъване. Дали той прави това, защото разпъването е било разпространен за времето си начин на езекутиране, или Йоан иска да постави ударение върху нещо друго? Обосновете се.

6. Титлата, която Пилат поставя върху главата на Исус на кръста (ст. 19, 20) е саркастична нападка срещу еврейските водачи. По какъв начин можем да доловим у нея и иронична истина относно Исус (вижте 18:36)?

7. Хвърлянето на жребий от войниците (ст. 24) изглежда незначителна подробност. Но в стихове 28 и 36 Йоан гледа на разпъването като на изпълнение на старозаветното писание. Какво значение придава този факт на смъртта на Исус?

8. Загрижеността на Исус за майка Му е последна проява на човешка нежност (ст. 25-27). Каква светлина хвърля това върху взаимоотношенията между земното и небесното семейство на Исус (вижте Йоан 1:10-13)?

9. Викът на Исус "Свърши се" (ст. 30) се смята за победен вик, а не за акт на предаване. Какво бе свършил Исус?

Какво означава това за теб и мен? (вижте Йоан 1:29 и 17:1-4)

10. Защо описаните инциденти в стихове 31-37, а именно въздържането на войниците от счупване на краката на Исус и пробождането Му са важни и какво доказват те?

11. Прочетете 19:38-42. Какви други важни подробности добавя разказа за погребването на Исус към значимостта на Неговата смърт?

12. Никодим се появява два пъти преди това в евангелието на Йоан (вижте 3:1-12 и 7:50-52). Какъв е очевидният ефект на смъртта на Исус върху него?

13. Преди споменахме, че кръстът става разграничителната линия между вяра и неверие. Кой в тази глава е на страната на вярата, и кой - на страната на неверието? Обяснете отговора си.

14. Кой в тази глава символизира най-добре състоянието, в което се намирате в момента по отношение на Исус и Неговия кръст? Защо?

13 - Исус - възкръсналият Господ

Йоан 20:1-31

Лейн Адамс - един мой приятел, беше актьор. Въпреки че имаше завиден успех, той се чудеше защо не е щастлив. Заедно с жена си, която също беше в шоу бизнеса, той започна да търси истината в духовната област. Заедно те прочетоха разказите на Матей, Марко и Лука за Исус. Когато завършиха евангелието на Йоан, те стигнаха до историята за "Тома неверник", който казва на другите ученици, че той изобщо не вярва, че Исус е възкръснал от мъртвите.

"Най-после да видя един честен мъж!" - възкликна моят приятел. "Той също не вярва в това!" Но когато те продължиха да четат, откриха че Исус се явява на скептичния Тома и че неговото неверие се превръща във вяра. Озадачен от прочетеното, Лейн се обърна към жена си и каза: "Не мога да разбера това. Но зная, че Исус е жив и че съществува. И съм решил да Го намеря." И той Го намери. Не след дълго приятелят ми се посвети на служение - да казва на другите за живия Христос.

Възкресението е кулминационната точка на разказа за Исус. Ако то е истина, това е най-важното историческо събитие. То ни казва, че всичко което Исус бе и е, което каза, направи и преживя е истина. Ако това не е истина, тогава всичко казано, сторено, заявено и преживяно от Него е поставено под съмнение.

Двадесетата глава от евангелието на Йоан ни представя доказателство - физическо и лично, което изисква решение. Докато четете, опитайте се да си отговорите на следния въпрос: "Ако на този свят не съществуват чудеса, ако възкресението е невъзможно, тогава как може да се обясни това, което чета?"

1. Помислете си за някой познат, който е починал - за предпочитане е това да е бил скъп за вас човек. Как ще реагирате, ако този човек внезапно влезе в стаята?

2. Прочетете Йоан 20:1-31. (Ако вече сте чели главата, опитайте се да си представите, че я четете за първи път.) Кои детайли в пасажа го карат да изглежда като неподправено свидетелство на очевидец?

3. В стихове 1-9 Йоан споменава за трима свидетели на празния гроб: Мария, Петър и "другия ученик". Какви важни факти научаваме от всеки от тях?

Защо е важно да знаем, че гробът беше празен?

4. Йоан описва и три срещи на Исус с учениците, първата от която бе с Мария (ст. 1-2, 10-18). Какво ви прави впечатление в тази нейна опитност?

5. Исус се явява на учениците Си в стихове 19-23. Какво виждат и чуват те от Исус?

6. Накрая Исус се явява на Тома (ст. 24-29). От векове той е наричан "Тома неверник". Смятате ли, че той заслужава това прозвище? Защо мислите така?

7. Какъв подход възприема Исус към скептицизма на Тома?

8. Защо възклицанието на Тома (ст. 28) може да се нарече кулминационна точка в евангелието на Йоан?

9. Някои твърдят, че възкресението на Исус е "духовно", но не и телесно. Кои са неоспоримите доказателства, подкрепящи реалността на телесното възкресение?

10. Кои факти посочват, че тялото на Исус едновременно е приличало и се е различавало от тялото преди възкресението (ст. 20-27; 14-15, 19)?

11. Какво убеди хората в тази глава, че Исус отново е жив?
12. Вие от тези ли сте, които са повярвали без да видят (ст. 29)? Ако да, защо вярвате?
Ако не, какво мислите след това изучаване?
13. Прочетете отново стихове 30 и 31. Как твърдението на Йоан ни помага да разберем централното послание и настоящата цел на евангелието?
14. Кое ви хареса най-много в изучаването на личността на Исус в тези няколко дни или седмици?

Бележки към въпросите

Изучаване 1. Запознаване с истинския Исус. Марк 1:1-45.

Цел: Да видим как Исус бе охарактеризиран и представен на хората от неговото време.

Въпрос 2. "Божий Син" (ст. 1) е тема, свързана с кръщението (1:11), преобразението (9:7) и смъртта (15:39) на Исус. Тя се промъква като невидима нишка през цялото евангелие от Марко.

Встъпителните думи на Марк за Исус Божия Син ни напомнят, че за ранните християни рибата бе символ на Исус. Буквите на думата риба на гръцки - ΙΧΘΥΣ - са първите букви от израза "Исус Христос, Син на Бог Спасител."

Въпрос 3. На някои това може да се стори труден въпрос, така че дайте време на групата за размисъл. Ако и след това те се нуждаят от помощ, можете да споменете, че кръщението беше акт на "покаяние за опрощаване греховете" (ст. 4). Тъй като Исус беше без грях, лично Той нямаше нужда от покаяние. Въпреки това Той се остави да бъде кръстен, за да даде пример на другите и за да се идентифицира с греха на Израел. След като се беше идентифицирал с тези, които заслужават Божието наказание, по-късно Той се подложи на това наказание заради тях чрез смъртта си на кръста.

Изкушаването на Исус ни напомня за два предишни случая - изкушаването на Адам и на Израел в пустинята. Що се отнася до последното, Мойсей писа че "Господ твоят Бог те е водил през тия четиридесет години из пустинята, за да те смири и да те изпита, за да узнае що има в сърцето ти, дали ще пазиш заповедите Му, или не" (Второзаконие 8:1-5). Адам и Израел не издържаха това изпитание, но Исус доказа, че е истинският Божи Син и новият Израел, като издържа това изкушение.

Въпрос 4. Странична информация би могла да бъде от помощ за групата при този въпрос. В своята история израилтяните очакваха с нетърпение идването на Божието царство (вижте Исаия 9:7; Данаил 2:44; 7:18, 22, 27). По времето на Исус обаче, те вярваха е царството ще бъде земно и политическо. Те мислеха, че Месия ще дойде и ще отхвърли римляните, които са завладяли Израел. Следователно, въпреки че думите на Исус "Божието царство наближи" би трябвало да се приемат като блага вест, тази вест бе погрешно изтълкувана от хората. В библейския смисъл на думата, "Божието царство" (ст.

15) се отнася не до някаква територия или политическа система, а до динамично управление на Бог, чийто начало бе поставено с решителния момент на идването на Исус.

Въпрос 5. Симон и Андрей не срещаха Исус за първи път (вижте Йоан 1:35-42; вижте също Лука 5:1-11).

Въпрос 6. Библията често говори за демони или "нечисти духове" (ст. 23-27, 32). Някои се опитват да обяснят споменаването им с примитивни опити да се обяснят психически или физически болести. Библията обаче дава свое обяснение на този факт. Нечистите духове са паднали ангели, които са водени от Сатана - князът на нечистите духове в опит да се осуети Божието дело в света. Дявола и нечистите духове впоследствие бяха победени от Исус Христос на кръста и ще бъдат хвърлени във вечния огън след Неговото пришествие (Колосяни 2:15; Матей 25:41).

Въпрос 8. Гръцката дума, преведена тук като "проказа" бе използвана за обозначаване на различни кожни болести, а не само проказа. Хората с "проказа" бяха прокудени да живеят вън от общността. Те трябваше да викат "Нечист, нечист!" при приближаването си до хора. Те водеха злочесто и самотно съществуване.

"Но за свидетелство на тях, иди и се покажи на свещеника" (ст. 43-44). Чудесата на Исус бяха не просто чудни дела. Те разкриваха и загатваха Неговата същност.

Въпрос 9. В ранните дни от Своето служение Исус не искаше хората да получат погрешна представа за това какъв Месия беше Той - че е по-скоро изцеляващ и чудотворец, отколкото Спасител. По-късно Той говори за Себе Си свободно и заповяда на учениците си да правят същото.

Изучаване 2. Изненадващият Исус. Лука 5:17-39.

Цел: Да погледнем на Исус по нов начин, който може да се различава от нашите очаквания.

Въпрос 2. Фарисеите и законоучителите бяха подозрителни при този случай. Кои бяха те? Фарисеите ("отделените") бяха група евреи, които се събираха заедно, за да запазят чистотата на вярата си. Въпреки, че сред тях имаше и свещеници, повечето от тях бяха миряни - занаятчии, земеделци и търговци. те бяха крайно чувствителни към ритуала и чистотата и тълкуваха закона по легалистичен и деспотичен начин.

Първоначално законоучителите, или още книжниците, бяха хора които водеха документация и пазеха сведения. Често те заемаха високи административни длъжности. До времето на Исус те също бяха станали учители и експерти върху Мойсеевия закон. Допитваха се до тях по въпросите на закона или теологията и често със себе си водеха група ученици, които ги следваха навсякъде, където отидеха.

Въпрос 4. "Кое е по-лесно" (ст. 23) - очевидно беше по-лесно да каже: "Прощават ти се греховете." Никой не можеше да види опрощаването на греховете, но всеки щеше да види, ако човека стане и започне да ходи.

Въпрос 5. Ръководство за живота в библейските времена хвърля светлина върху бирниците като Левий: "По това време събирането на данъци бе тежко бреме за хората в Юдея, което обяснява защо бирниците бяха сред най-мразените хора, а не защото те работеха за омразните римляни. Бирниците плащаха такса на властите, която покриваше данъците и им даваше възможност да получат добра печалба за своята работа. Те обаче

злоупотребяваха и събираха неразумно големи данъци от хората, и така си докарваха прилични доходи" (J. A. Thommpson [Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1986], стр. 225).

Въпроси 6-8. Исус бе приятел на грешниците. Той дойде, за да ги изцели, а не за да ги изостави в болестта им. Лекарите са за болните, но те не одобряват болестите. По същия начин Исус е за грешниците, но не за греха. Той не можеше да е верен на своята мисия и същевременно да избягва грешниците. Но грешниците не можеха да станат Негови приятели и да останат непроменени.

Въпрос 9. Според Мойсеевия закон постът беше задължителен само в Деня на изкупление (Левит 16:29, 31; 23:27-32; Числа 29:7). Четири други поста бяха спазвани от евреите след плена в Египет (Захария 7:5; 8:19). Все пак, по времето на Исус фарисеите постеха два пъти седмично (Лука 18:12).

В отговор на въпроса на фарисеите за поста, Исус сравнява себе си със младоженец (ст. 34-35). Еврейските сватби бяха големи увеселения, на които поста като белег на скръб би бил неуместен. Исус обаче казва, че когато Той "се отнеме от тях" (дали тук се има предвид Неговата смърт?), ще е подходящо да се пости.

Въпрос 10. Старите дрехи и мехове бяха традициите на равинския юдеизъм - традиции, които бяха закостенели и превърнати в железни правила и системи, които лишаваха съществуването от живот и радост.

Изучаване 3. Исус - разказвачът на притчи. Марк 4:1-34.

Цел: Да разберем защо е важно да практикуваме истината, която знаем.

Въпрос 2. Притчата е история, предназначена да предизвика отклик у слушателя. Обикновено историята се отнася до неща, които са познати на слушателите, като семена, почва, светилници, растения, птици и т.н. Въпреки това, често притчите предприемат неочакван обрат, водейки до край, който е различен или дори противоположен на очакванията на слушателите. Например, в притчата за добрия самарянин слушателите вероятно са очаквали религиозните хора (свещеника и левита) да се спрат и помогнат на човека на пътя.

Последният човек, който те биха очаквали да се спре, беше презреният самарянин. Този неочакван обрат във фабулата на историята изненада слушателите и ги накара да преразгледат определението, което те дават на "ближен". Притчата за сеяча не притежава този елемент на изненада, но приканва слушателя към незабавен отговор на въпроса "От кой вид почва съм аз?"

Въпрос 4. Семето е словото, пътя символизира твърдата камениста почва, тръните са тревогите и желанията на този живот, а добрата почва е възприемчивостта. По подобен начин птиците символизират Сатана, а слънцето - беди.

Въпрос 6. "Уши да слуша" - обърнете внимание на стихове 3, 9, 12, 15, 16, 18, 20, 23 и 24, в които звучи един и същ рефрен: "Нека слуша".

Въпрос 7. Относно "тайната на Божието царство" (ст. 11), Р.В. Таскър пише: "Матей показва ясно... за разлика от другите евангелисти, че Исус съзнателно възприема метода на притчата на определен етап в Своето служение с цел скриване на цялата истина за Себе Си и небесното царство от множествата, които бяха останали глухи за Неговите твърдения и безучастни към Неговите призови... Досега Той бе използвал притчи като

илустрации...сега, когато се обръща към невярващите множества, Той говори само в притчи, които тълкува само на учениците си... Съществуваха тайни на царството...които не можеха да бъдат разбрани от онези, които... Го виждаха с очи, но не разбираха значението на Неговата личност" The Gospel According to St. Matthew, в Tyndale New Testament Commentaries, ed. R. V. G. Tsker [Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1961], стр. 134-35).

Според мен Исус използва притчите едновременно като наказание за онези, които не слушат, и като милост към онези, които не са готови да слушат. С други думи, една притча може да освети истината, може да доведе до нова истина или може да разочарова онези, които не са готови за истината.

"Слушат словото, приемат го, и дават плод" (ст. 20) може да се изрази по следния начин: "оставете го да влезе във вас, оставете го да пусне корени, и оставете го да израсне."

Въпрос 8. В стихове 24-25 виждаме закона на растежа и загубата, или "използвай, или загуби". Учението на Исус казва, че има две алтернативи - духовен растеж или закърняване. Притчите не скриват истината нарочно. Това би било толкова безсмислено, колкото да запалиш свещилник и да го скриеш. Дали ние ще ги "използваме или загубим", зависи от това как слушаме.

Въпрос 9. Синаповото зърно не е най-малкото известно зърно днес. Ето защо някои обвиняват Исус в това, че прави погрешно твърдение. Все пак, това означава да изискваме словесна прецизност, която не е целта на Неговите думи. Синаповото зърно беше най-малкото зърно, използвано от земеделците и градинарите в Палестина. За тези слушатели Неговото твърдение би било ясно и отговарящо на истината.

"По-голямо от всичките злакове" (ст. 32): При добри условия синаповото зърно може да достигне на височина десет стъпки.

"Под сянката му могат да се подслонят небесните птици": Вероятно птиците са символ на езичниците или на народите, които ще дойдат при Христос. (вижте Данаил 4:20-22, където се описва сходна картина.)

Изучаване 4. Исус - господарят на страха. Лука 8:22-56.

Цел: Да открием страховете си и да ги предадем в ръцете на Исус.

Въпрос 2. Обърнете внимание, че действието във всички четири истории се развива при езерото. В Стария и Новия Завет езерата и моретата са едновременно място на опасности и заплахи, и място, където Бог показва Своята сила. Богт, който презведе людето на Израел през Червено море, сега прави път по езерото за последователите на Исус.

Галилейското езеро е известно с внезапно надигащите се ветрени бури (ст. 23). Църковните отци като Тертулиан виждаха тук символ - "ладията" на църквата, люляна от бурята на опозицията.

Въпрос 3. Най-добрият начин да се отървем от съмненията си е, като отговорим на въпросите и призивите на Исус. Неговите въпроси често разкриват причините за нашите съмнения. Ние живеем в епоха на скептицизъм - епоха, в която хората изпитват и подлагат на съмнение всичко. Ние забравяме, че Бог също ни изпитва!

Въпрос 4. "Кой ли ще е Тоя" (ст. 25). Страхът от бурята отстъпва пред далеч по-големия страх или чувство на страхопочитание пред Исус. Нашето духовно постоянство

зависи не толкова от вътрешната ни дързост или от позитивните обстоятелства, а от растящото ни доверие от личността на Христос.

Въпрос 5. Обърнете внимание как злото кара хората като този човек да живеят "в гробищата" (ст. 27) - между живота и смъртта, било то поради чудатост на характера или антиобществено поведение. Това е истинска демонстрация на начина, по който злото изолира, завързва и води към саморазрушително поведение.

Уилям Л. Лейн казва за "герасинската страна": "Мястото на пристигане е посочено общо като герасинската страна, което най-вероятно е означавало град, чието име е запазено в съвременното название Керса или Курси. При Керса брегът е нисък и в близост няма гробища. Но на около миля южно от това място и на не повече от четиридесет ярда от брега се издига доста стръмен хълм, а на около две мили от там са открити издълбани в скални гробници, които изглежда са били използвани за жилища" *The Gospel According to Mark*, в *The New International Commentary on the New Testament*, ed. F. F. Bruce [Grand Rapids, Mich.; Eerdmans, 1974], стр. 181).

Въпрос 6. Отново Исус отговаря на въпроса с въпрос (ст. 30). Той зададе въпрос на човека, но на него отговориха нечистите духове, с което показаха, че те владеят неговите реакции. Исус ги кара да излязат на открито, за да ги идентифицира, да свали тяхната маска, така да се каже.

"Легион; защото много бесове бяха влезли в него" (ст. 30). Един римски легион наброяваше шест хиляди войници. Душата и личността на този човек се бяха превърнали в територия, окупирана от врага. Присъствието на свините (ст. 32) посочва, че това беше територия, населявана от езичници, защото тези животни са считани за нечисти от евреите и те никога не биха ги отглеждали.

"И позволи им" да влязат в свините (ст. 32-33). Защо Той не разруши напълно нечистите духове? Може би (1) бе нужна видима демонстрация, че Божията сила е мощна или (2) на този етап от битката със злото Господ все още позволяваше на злото да завзема някои територии.

В мисионерската ситуация днес често има "сблъсък на сили", при което живата сила на Исус Христос се проявява по един осезаем начин, побеждавайки страха, болестите и нечистите духове и води до освобождаване и обръщане на цели племенни групи. **Въпрос 7.** Обърнете внимание на контраста между стихове 37 и 38. Хората молят Исус да си отиде. Човекът го умолява да дойде с Него.

"Сходните реакции", които трябва да дискутирате, са тези при които хората днес са изправени пред нещо добро, но необичайно и плашещо. Например, онази реакция, която хората могат да проявят ако някой зъл човек най-неочаквано стане християнин и се промени за един ден.

Въпрос 8. Стих 39 представлява едно мини-мисионерско предизвикателство: молбата на човека да последва Исус е отхвърлена, мястото на неговото служение и темата на неговото свидетелство са определени.

Въпрос 9. Кръвотечението на жената я правеше церемониално нечиста и отритната от обществото, тъй като всеки който се докоснеше до нея ставаше също нечист (Левит 15:25-27). Нейното отчаяние е видно от факта, че въпреки това тя влезе в тълпата и се докосна до Исус.

Защо тя идва изотзад и само се докосва до него (ст. 44)? Тя не смееше да се покаже открито. Жената е една трогателна смесица от суеверия, вяра, разочарования и надежда.

"Сила излезе" (ст. 46) - подобно на положителния и отрицателния полюс на батерията, изцеленията не бяха без цена, най-малкото защото нашите физически болести са в частност свързани с битката с греха.

Обърнете внимание на контраста между двата вида контакт - случайното докосване от люшкащата се тълпа от хора (ст. 45) и съзнателното докосване на жената до Исус (ст. 46).

Защо Исус я кара да се покаже(ст. 45-48)? Вярата е призвана не само да вярва, но и да изповядва. Фактът, че тя трябваше да говори като жена на публично място в близкия изток, и то с нейната болест, беше много смиряваща опитност.

Въпрос 10. Забавянето даде възможност да се изпита вярата на бащата. Той вярваше въпреки смъртоносната болест, забавянето, разочарованието и присмеха на другите.

Въпрос 11. "Не е умряло, а спи" (ст. 52). Не е сигурно дали детето беше в кома или бе наистина мъртво. Не е изключено Исус да е използвал думата спи само като метафора на смъртта като сън, победен от Христос за вярващия.

"Той заповяда да му дадат нещо да яде" (ст. 55). Обърнете внимание колко практичен е Исус. Той не очаква ние да живеем благодарение на ежедневна дажба от чудеса.

Изучаване 5. Исус и Неговият кръст. Марк 8:22-38.

Цел: Да разберем мястото на кръста в служението на Исус и в нашия живот.

Въпроси 2-4. Съществуват поне три необикновени момента в това изцеление: (1) Исус изведе слепеца извън селото, (2) Той плю на очите му и (3) човекът бе изцелен на два етапа.

Тази история за "повторното докосване" е поставена прекрасно между предходния въпрос към учениците: "Не разбирате ли още?" (ст. 21) и изповедта: "Ти си Христос" (8:29). Първите им дни с Исус им бяха дали известно зрение, както със слепеца. Второто докосване щеше да им даде ясно зрение относно природата на Исус.

Днес ние често мислим за повторното докосване като за "повторно благословение", но Марко го използва във връзка със страданията на Исус и цената на ученичеството.

Исус се опита да запази в тайна изцеленията, които вършеше (ст. 26), тъй като тези, които не се интересуваха от спасението, можеха да злоупотребят с Него. "Чудесата не бяха основната му работа, но съпътстващи резултати от живителната Му сила... Защото за какво е зрението, ако няма нещо достойно за гледане (David Redding, *The Miracles and the Parables* [Tarpan, N.J.: Fleming H. Revell, 1971], стр. 96).

Въпрос 3. Йоан беше суров пророк на съдбата. Илия бе чудотворец. Всички пророци олицетворяваха частни истини, които изграждаха пълната истина на Исус.

Въпрос 5. "И почна да ги учи" (ст. 31). Тук започва вторият етап от учението на Исус относно това кой е Месия и защо идва Той. До този момент Той не беше говорил за своите страдания, кръст, възкресение и завръщане. От сега нататък Той ще разказва и изживее останалата част от историята (вж. 10:32-34 на пример).

Този въпрос може да затрудни някои от членовете на групата, тъй като отговорът му не може да се извлече директно от пасажа. Ако членовете на групата се затрудняват,

можете да попитате: "Защо Исус просто не влезе в Ерусалим и не установи Своего царство - така, както Неговите ученици очакваха? Защо преди това трябваше да премине през кръста?"

Въпрос 7. Колко строго Исус смъмри Петър! Сатана бе изкушавал Исус да стане нещо различно от Месия още в самото начало (вижте Марк 1:12 и подробните свидетелства за този епизод от живота на Исус - например в Матей 4:1-11). Сега, на този втори етап, Сатана се появява в образа на изповядващия се ученик Петър, с цел да отклони Исус от изкупителното дело на кръста.

Въпрос 8. Тук виждаме Божието дело на просвещение. Така, както докосна очите на слепеца два пъти, Той трябваше да докосне духовните очи на учениците си два пъти. Повечето хора наоколо бяха с невиждащи очи - в лицето на Исус те виждаха само още един пророк. Очите на Петър, а след него и на останалите ученици бяха отворени и те можаха да видят, че Исус е Месия. Все пак те се нуждаеха от повторно докосване, за да видят що за Месия е Той - един страдащ, умиращ Спасител.

За Исус страданието трябваше да дойде преди славата и същото е в сила и днес. Въпреки това много християни подобно на Петър погрешно смятат, че ние можем да имаме последното без първото.

Въпрос 9. "Да понесе своя кръст"³ (ст. 34). В първия век кръстът бе инструмент на смъртта и тези, които го носеха, вървяха към своята екзекуция. Исус понесе кръста на спасение като грешник. Ние, които сме грешници, не може да направим това. Нашият кръст е кръстът на свидетелство и служение, на посвещаване на Христос и благовестието.

"Заради Мене и за благовестието" (ст. 35). Всеки християнин, който следва Исус, има два кръста: Христос и благовестието. "Заради Христос" придава личен характер на нашето посвещение. "За благовестието" прави това посвещение конкретно. Двете заедно ще ни предпазят от една страна от активност поради самата нея, и от друга - от сантименталност.

Изучаване 6. Исус - източникът на сила . Марк 9:1-32.

Цел: Да вземем обещанието, че "всичко е възможно за този, който вярва".

Въпрос 2. Твърдението на Исус може да се отнася до (1) преобращението, (2) възкресението, (3) Петдесетница, (4) разпространяването на евангелието по света и (5) Второто пришествие. В този контекст то вероятно се отнася до преобращението като преобраз на останалите.

Царството щеше да добие сила и динамизъм чрез кръста - пътя, срещу който Петър протестираше. Сатана влиза в притежание чрез самоизтъкване. Бог прави това чрез смирение и саможертва. Въпрос 3. "Преобрази се" (ст. 2) буквално означава преживя метаморфоза - словосъчетание, което използваме за да опишем радикално трансформиране (например метаморфозата на една стоножка в пеперуда). Същата тази дума се среща в Римляни 12:2 и 2 Коринтяни 3:18 със значение на трансформирането на християните от Святия Дух.

³ New International Version of the Bible.

"И яви се облак" (ст. 7) - както на Синай, където Бог даде Закона. Един глас каза: "Този е Моят възлюбен Син", както при кръщението на Исус (1:11).

"Заръча им да не казват никому" (ст. 9). Обичайната сдържаност на Исус от откровение за Себе Си се проявява от тях. Неговата смърт и възкресение са решителни за разбирането Му, но Неговите последователи все още не съзнават това. Очевидно те не разбират и не очакват евентуалното Му възкресение (ст. 10).

Въпросът на учениците за Илия (ст. 11) показва, че те приеха Исус за Месия, но бяха озадачени. Илия се очакваше да дойде първи. Е, къде беше той? Исус отговори: "Илия е вече дошъл" (ст. 13), имайки предвид Йоан Кръстител.

Въпрос 4. Мойсей беше великият представител на старозаветния закон, а Илия - на пророците. "Законът и пророците" включваше цялата старозаветна религия.

Въпрос 5. Преображението се състоя малко след като Исус предсказа Своята смърт (Марк 8:31-32). Учениците очакваха Исус да провъзгласи царството с пристигането си в Ерусалим, но вместо това Той им каза, че ще бъде разпнат. Те трябваше да бъдат насърчени, че в крайна сметка царството ще дойде в сила и слава и преображението им даде (както и на нас) възможност да надникнат в бъдещето, за да видят това чудесно събитие. Ние също се нуждаем да бъдем насърчени, че рано или късно царството ще дойде, особено след като сме го чакали почти две хиляди години. Може би ще е от полза, ако членовете на групата прочетат казаното от Петър относно преображението във 2 Петрово 1:16-18.

Въпрос 7. Книжниците показаха упорито неверие, учениците - безверие и липса на молитва, а бащата неверие, търсещо изход. Въпрос 8. Лесно е да се разбере защо бащата на момчето беше обезсърчен. Той бе довел сина си при учениците на Исус, но те не успяха да му помогнат. До момента, в който Исус бе пристигнал на мястото на събитието, бащата можеше да каже само "ако можеш", защото не беше сигурен, че и Исус ще стори нещо.

Уилям Баркли казва за учениците: "Те притежаваха сила, но се нуждаеха от молитва, за да запазят и поддържат тази сила" (The Gospel of Mark [Philadelphia: Westminster Press, 1964], стр. 225).

Въпрос 11. Стих 31 е третото предсказване на Исус за Неговите страдания (вижте 8:31 и 9:12). Учениците обаче, все още не бяха готови да разберат това. То подчертава факта, че кръстът е в центъра на християнството и същевременно той е най-трудната за разбиране и приемане част от него.

Изучаване 7. Исус и богатият човек. Лука 18:15-30.

Цел: Да разберем, че Исус трябва да е на първо място в нашия живот.

Въпрос 2. Какво е характерно за детския характер? Смирение, откритост, доверие, зависимост, безпомощност - кои други качества притежават те?

Ние все още правим грешката на учениците, като мислим че имаме по-важна работа от това да отделяме време, което да прекарваме с деца (ст. 15). Тези, които търсят Божието царство, трябва да приемат децата и да жертват време за тях.

Днес ние говорим много за "приемане на Христос" и с право. Но Исус говори за приемане на "царството" (ст. 17). Може би за членовете на групата ще е полезно, ако се замислят какво е общото между двете.

Въпрос 3. Погрешно предположение #1: Исус е само един учител. Погрешно предположение #2: Ние можем да направим нещо, с което да заслужим вечен живот.

Въпрос 4. Думите на Исус могат да се тълкуват по два начина. Първият е, че Той твърди че не е Бог и затова не заслужава да бъде наричан благ. Втората интерпретация гласи, че Той е благ и следователно заслужава да му се подчиняват и гледат на Него като на Бог, а не просто като на “благ учител”.

Въпроси 5-7. Десетте заповеди се поделят естествено на две части. Първата (четири заповеди) описва взаимоотношенията ни с Бог (Изход 20:1-11), а втората (шест заповеди) - нашите взаимоотношения с хората (ст. 12-17). Когато Исус изрежда Десетте заповеди, Той пропуска първата част и споменава всички заповеди от втората част, с изключение на последната шеста заповед относно пожелаването. Защо?

Богатият човек бе водил благочестив според човешките разбираня живот, пазейки заповедите за прелюбодействането, кражбата и лъжесвидетелстването поне външно. Все пак, когато Исус го накара да продаде “все що има”, Той напипа болното му място. Човекът бе алчен и следователно бе нарушил не само десетата заповед, но и първите две, забраняващи идолопоклонството (вижте Колосяни 3:5). Парите бяха станали негов бог и той не беше готов да се откаже от тях и последва Исус.

Според Марк 10:21 Исус погледна човека и го възлюби. Но Той го възлюби не по начин, който бе удобен и лесен, а по един възвишен и прекрасен начин. Исус не можеше да направи компромис и да остане верен на царството. Въпреки това, Той възлюби този човек достатъчно, за да му каже истината - “едно ти не достига” - и да му даде не само шанс не само за този живот, но и за вечността. Това е единственият човек в целия Нов Завет, за който има сведения, че си е отишъл натъжен от Исус.

Въпрос 9. Камилата беше най-голямото животно, известно в Палестина. Исус използва абсурдна хипербола, описвайки преминаването на огромно животно през иглени уши. Тази метафора говори за абсолютна невъзможност.

Да се тълкува думата *камила* като “въже” поради сходността на двете думи в гръцки е неуместно. Също твърдението, че “иглени уши” по това време е означавало порта на стените на Ерусалим не среща никакви доказателства в своя подкрепа.

Мнението, че богатите хора ще влязат много трудно в царството изуми слушателите на Исус (ст. 26). Теологията на деня поддържаше твърдението, че богатствата са Божия награда за праведен живот. Ето защо сред хората по това време се ширеше мнението, че богатите ще влязат най-лесно в Божието царство.

Въпрос 10. “Невъзможното за човеците за Бога е възможно” (ст. 27): Както ясно е показано тук, за никой - даже и за богатите, спасението не е постижимо с човешки усилия. Защо? Защото спасението се основава на онова, което Христос е направил за нас на кръста, а не на онова което ние смятаме, че можем да вършим за Бог (вижте въпрос 3).

Въпрос 12. Богатият началник бе сигурен в своята праведност и не притежаваше зависимостта и доверието, характерни за децата.

Въпрос 13. Някой бе казал, че благодат е всичко от Христос за всеки от нас, а вярата ангажира всички нас за всичко от Христос - подходящо обобщение на този пасаж!

Изучаване 8. Исус - водачът, който стана слуга. Марк 10:32-52.

Цел: Да разберем, че истинското величие не означава да имаш много слуги, а да служиш на мнозина.

Въпрос 2. Това е четвъртото предсказание за смъртта на Исус. Обърнете внимание на специфичните детайли, който Той добавя - Той ще бъде предаден, осъден и предаден на езичниците, ще бъде осмиван, унижаван и бичуван. Джон Стот казва: “Исус не гледаше назад към мисията, която бе завършил...Той все още гледаше напред към мисията, която трябваше да изпълни.” И “Той не гледаше на смъртта, която Го очакваше, като на скоростигжен край на Своята мисия, а всъщност като на нещо необходимо, което трябваше да извърши” (*The Cross of Christ* [Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1986], стр. 66-67).

Въпрос 3. В Матей 20:20-22 откриваме, че майка им ги подтикна да сторят това. Мой приятел, който е японски пастор, каза че един японец никога не би се решил да отправи толкова дръзка молба, освен ако не е бил накаран от своята майка!

Въпрос 4. В културната традиция на Исус местата от дясно и ляво на домакина или управника бяха определени за най-знатните хора. Имайки предвид, че Яков, Йоан и Петър вече бяха сред най-близките приближени на Исус, не беше ли това опит да заемат тези две специални места преди Петър, тъй като до Исус можеха да седнат само двама души?

Въпроси 5-6. *Чашата* е старозаветен символ на страдание (вижте Исаия 51:17). Образът на кръщение, който е паралелен с този на чашата, символизира страданието и смъртта на Исус.

Защо Исус нямаше властта да даде тези места? Алън Коул казва във връзка с това: “Дори Синът е в любящо подчинение на Своя Отец; дори Христос не може да раздава почести по собствена воля” *The Gospel According to Mark*, в Tyndale New Testament Commentaries, ed. R. V. G. Tasker [Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1961], стр. 170).

Въпрос 8. Концепцията за водачество и величие се промени изцяло, когато Господ Исус се приведе като слуга. В желанието си за величие хората се надпреварват за места по върховете, където конкуренцията е най-голяма. Според Исус обаче, истинският път към величие се намира на дъното (“който иска да бъде пръв между вас, ще бъде слуга на всичките”), където почти няма кандидати! В своя живот и смърт Исус се прояви като водач, който беше слуга. Това Той иска да види и у нас.

“Откуп” (ст. 45) бе цената, плащана за освобождаване на някого от робство. Смъртта на Исус бе цената, платена за освобождаването ни от робството на греха и смъртта. Този стих съдържа в себе си много старозаветни образи: “Човешкият Син” в Псалми, Езекиил и Даниил, “слугата” в Исаия, идеята за откуп в Псалми 49:7 и откупването “на мнозина” в Исаия 53:11-12.

Въпроси 10-11. Ако членовете на групата отговорят изцяло на въпрос 10, следващият въпрос може да се окаже излишен. Все пак, не пропускайте въпрос 11, освен ако ви се струва, че отговорът ще се повтори.

Въпрос 12. “Водачеството търси великите неща” - не за себе си, а за другите.

Изучаване 9. Исус - озадачаващият Цар. Марк 11:1-12:12.

Цел: Да позволим на реалността на Исус да промени нашата представа за Него.

Мисията на Исус да служи, която глава 10 илюстрира и поучава, намира своя баланс в глава 11 с прогласяването на Неговата власт и поставянето и под съмнение от главните свещеници, книжниците и старейшините. Общото между двете са символичните събития. Истинското водачество се състои в баланса между слугуване и управляване. Власт без смирение е проява на егоизъм, докато смирение без власт е пагубно за личността.

Въпрос 3. Г. Кампбел Морган казва, че Исус дойде облечен във “великолепието на своята кротост, без ни едно от онези неща, които хората обикновено свързват с кралската особа” (*The Gospel According to Mark* [Pasadena, Calif.: Living Spring Publications, 1984], стр. 225). Седнал на едно осле, Той водеше процесия на бедността, което е видно от разстланите по пътя дрехи и счупените клонки.

Въпрос 4. Много евреи от времето на Исус очакваха Месия да дойде като военен завоевател, който ще отхвърли римляните и ще провъзгласи могъществото на Израел над всички народи по света.

Въпрос 6. Малахия 3:1-5 посочва, че Господ ще се яви в храма, за да прегледа греховете и съди Израел. Той дойде търсейки плодове, но не намери такива, както е видно от Марк 11:12-21.

Витания беше дома в близост на приятелите на Исус - Лазар, Марта и Мария.

Въпрос 7-8. Ако това не беше сезонът на смокините, защо тогава Исус бе толкова разочарован от това, че не е намерил плодове по дървото? Нима това беше една капризна и необмислена постъпка? Алън Коул посочва, че “вероятно Господ търсеше ранните узрели смокини, които зреят с листата преди основния плод” (*Mark*, стр. 177).

Г. Кампбел коментира по следния начин този необичаен случай: “Наистина, това е една странна история... Проклинането и разрушаването не бяха сред обичайните методи на Исус... Именно в това е едно от най-големите достойнства на разказа.” Исая бе пророкувал, че “Йеова ще се надигне...че Той ще стори Своето дело, Своето необикновено дело и ще сътвори необикновеното Си деяние, Своето необикновено деяние.” Относно това Морган казва: “Когато в божествената икономия осъждението се превърне в наказание... независимо от това, то е Божие необикновено дело, Негово странно деяние” (*Mark*, стр. 251). Това “необикновено” дело на Исус показва Божието осъждение за една система, която е станала безплодна поради своята невярност. Освен това то показва, че осъждението не е произволно. То *разкрива* процеса на разрушение и повяхване точно толкова, колкото го и *причинява*.

Въпрос 10. По пътя към Ерусалим Исус и Неговите ученици трябваше да преминат през град Ветхаг (“смокинената къща”), разположен върху хълмистата Маслинена гора, с изглед към Мъртво море. Исус използва тези реално съществуващи обекти (смоковница, гора и море), за да предаде духовен урок за вярата.

Стихове 22-25 изискват време за размисъл. Плодоносността е неразривно свързана с вярата, а вярата се изразява в молитва. Въпреки това, нашите молитви и нашата плодородност ще бъдат спъвани, ако не сме склонни да прощаваме на другите.

Алън Коул коментира така тези стихове: “Подобно дърво, подобно храм, подобно народ: паралелът е очевиден” (*Mark*, стр. 177). Безплодното дърво очевидно символизира

безплодния храм и народ. те са безплодни, защото им липсва молитва. Сега “молитвеният дом” е превърнат в свърталище на разбойници.

Изучаване 10. Пророкът Исус. Матей 24:1-51.

Цел: Да разгледаме събитията, предхождащи завръщането на Христос и необходимостта да сме готови за Него.

Общ преглед. В тази глава Исус предупреждава Своите последователи за петте опасности и трудности, срещу които те ще се изправят: (1) зависимост от външни структури и системи, подобни на храма (ст. 1-2), (2) заблуда от лъжеучители (ст. 4-5, 11, 23-26), (3) смут поради вълнения в света (ст. 6-8), страх от преследване (ст. 9-13) и (5) мъка или апатия поради незнание на деня или часа на Неговото завръщане (ст. 36-51).

Всяко предупреждение е придружено от насърчение: храмът може да бъде разрушен, но избраните ще бъдат спасени (ст. 22); могат да се появят лъжепророци, но истинският Човешки Син ще се яви с ангели и ще бъде разпознат (ст. 30-31); народите ще бъдат обхванати от вълнения, но това е са само родилните болки на новото създание (ст. 8); вярващите ще бъдат преследвани, но верните ще бъдат спасени (ст. 13); денят на Неговото завръщане може да бъде неизвестен, но домакинът ще дойде (ст. 42-51).

Въпрос 2. Пророчеството на Исус в тази глава е продиктувано от очарованието на учениците от храма в Ерусалим. Той беше архитектурно чудо - една от най-впечатляващите забележителности в древния свят. Равините казвали: “Този, който не е видял храма напълно изграден, не е виждал славно здание в своя живот.” Според Йосиф камъните на храма били бели, някой от тях на дължина достигали тридесет и седем, на височина - дванадесет и на ширина - осемнадесет стъпки. Изграждането на храма започва при Ирод Велики през 20-19 г.пр.Хр. и е завършено напълно само шест години преди неговото разрушаване през 70 г.сл.Хр. По това време римските войски под водителството на Тит не оставили камък върху камък от стените на храма, за да се доберат до разтопеното от свода злато по време на пожара. Следователно, пророчеството на Исус в стих 2 беше изпълнено буквално. За евреите храмът беше не само сграда с огромно историческо значение, но и уверение, че Бог е с тях. Той им даваше лъжливо чувство на сигурност.

Въпрос 5. Обърнете внимание, че това все още няма да е краят, а само началото на страдания (ст. 8). Тези събития ще бележат целия период между първото и второто пришествия на Исус. Подобно на родилни болки, в началото те ще са по-слаби и далечни, но с приближаване на края те ще се усилят и зачестяват, докато достигнат кулминацията си във времето на “скръб, небивала от началото на света до сега, и каквато не ще има” (ст. 21).

Въпрос 7. Поради трудността при разбирането на значението на израза “мерзостта, която докарва запустение”, изречена от Даниил, това изучаване не се опитва да възстанови неговото значение. Все пак, ако тази тема бъде докосната по време на изучаването, можете да споделите следното. Много изследователи смятат, че пророчеството на Даниил е изпълнено през 168 г.пр.Хр., когато Епифан Антиохийски издига езически олтар на Зевс през 70 г.сл.Хр. Други приемат, че то ще бъде изпълнено чрез светотатството на антихрист в края на времената (2 Сол. 2:4). Не е изключено да се имат предвид и двете събития.

За да разберем пророчеството в тази глава, ние трябва да знаем нещо за т.н. пророческа перспектива. Старозаветните пророци и Исус виждаха бъдещите събития така, както ние наблюдаваме два планински хребета от разстояние. Някои от пророчествата бяха изпълнени в по-ранни събития, а други ще се изпълнят по-късно, точно както един планински хребет е по-близо от друг. Пророчеството на Исус в тази глава докосва два периода - падането на Ерусалим (ст. 15-28) и края на всички неща (ст. 29 и следващите).

“Избраните”, споменати в стихове 22, 24 и 31 са Божиите люде (вижте също Марк 13:20, 22, 27; Римляни 11:7; 2 Тимотей 2:10; Тит 1:1; 1 Петрово 1:1).

Въпрос 9. Урокът за смоковницата е достатъчно ясен: точно както омекването на клоните и развиването на листата показва идването на лятото, така и присъствието на “всичко това” посочва, че “Той” е близо. Но какво означава *всичко това, то*⁴ (или *Той*) и *това поколение*?

Съществуват няколко възможности. Някои тълкуват *то* като разрушаването на Ерусалим и поради това разглеждат “всичко това” като събитията, предшествващи неговото разрушаване. Според това гледище, *това поколение* се отнася до поколението, живяло по времето на Исус.

Други считат, че *то* (или *Той*) е Второто пришествие на Христос и *всичко това* са събитията, станали непосредствено преди него. Според тази интерпретация *това поколение* се отнася до поколението, което ще преживее Второто пришествие (или вероятно до еврейския род, понеже гръцката дума за *поколение* може да означава и “род”).

Тези стихове могат да причинят объркване, просто защото не е възможно да бъдат ограничени единствено до едно (падането на Ерусалим) или друго мнение (Второто пришествие). Вероятно съществуват както по-непосредственото изпълнение, така и по-късното изпълнение, както в случая с “мерзостта, която докарва запустение” (вж. бележката във въпрос 7).

Въпрос 10. *Оня ден* (Ст. 36) е един от обичайните новозаветни изрази за Второто идване на Христос.

Изучаване 11. Жертвата Исус. Матей 26:1-30.

Цел: Да разгледаме Господната вечеря като картина на Исусовата смърт на кръста и нашето участие в Неговата смърт.

Въпрос 2. Може като въведение към изучаването да проследите развитието на враждебността към Исус и причините за нея. Вижте Марк 2:6-7; 3:2, 22; 7:5; 8:11; 9:14; 10:2; 11:27-28; 12:12-13, 18.

Въпрос 3. Матей ни казва, че мирото беше “много скъпо” (ст. 7). Марк 14:5 споменава, че то е струвало повече от едногодишна заплата (300 пенязя).

Твърдението на Исус, че сиромасите винаги са сред нас (ст. 11) е погрешно тълкувано, че ние не трябва да се опитваме да премахнем бедността. Това разбиране прераства в довод срещу опитите за помощ за бедни. Очевидно обаче, намерението на

⁴ Превод на стиха в New International Version of the Bible.

Исус е да покаже, че винаги ще ни се предоставят възможности да помагаме на хората изпаднали в бедност, и че това е наше задължение.

Въпрос 4. По какъв начин може да се оправдае екстравагантността в любовта? Това става чрез красотата на нейното посвещение, чрез възможностите, които не винаги ще са пред нас, чрез способността на посветения - “тя извърши това, което можеше” (Марк 14:8) и чрез духовната значимост на събитието - в случая погребението на Исус, което е необикновено по своето значение.

Въпрос 6. Какви бяха мотивите на Юда? Никой от евангелистите не хвърля светлина върху това, така че най-доброто, което можем да сторим е да се опитаме да пресъздадем събитията и да се досетим относно причината, поради която той предаде Исус. Религиозните водачи искаха да Го уловят тайно, за да избягнат бунт по време на празника Пасха в Ерусалим (Марк 14:1-2). Въпреки това за тях бе трудно да Го открият (Йоан 11:56), защото в града имаше повече от триста хиляди души (в сравнение местното население наброяваше едва 50 000 души) и защото Исус се бе оттеглил в едно село извън Ерусалим (Йоан 11:54). Ето защо те заповядаха “ако узнае някой къде е, да извести, за да Го уловят” (Йоан 11:57).

Разбира се, Юда знаеше къде се намира Исус и кога беше най-благоприятното време да се арестува Той без да се вдига много шум. Ето защо той отиде при главните свещеници и предложи да им предаде Исус за тридесет сребърника (сума приблизително равна на заплатата за 120 дни; Матей 26:15).

Защо той стори това? Може би беше разочарован от Исус, който не влезе в Ерусалим като побеждаващ Месия, когото хората очакваха да видят. Или Юда се е убеждавал, че ако не може да участва в месианската сила и слава за които се беше надявал, поне може да спечели някаква парична награда. Лука и Йоан ни казват, че “влезе Сатана в Юда” (Лука 22:3; Йоан 13:27), който стана пешка в ръцете на демоничните сили и техните опити да сломят Исус.

Въпроси 7-8. През вековете празника Пасха символично е изобразявал смъртта на Христос, “Божият Агнец, Който носи греха на света” (Йоан 1:29).

Ако членовете на вашата група не познават Пасхата, може би ще е полезно да ги накарате да прочетат набързо и наум стиховете в Изход. Въпреки това, ако някой в групата може накратко да обобщи значението на Пасха (откога води началото си, как се провежда и т.н.), това е за предпочитане.

Въпрос 10. Във връзка с взаимоотношенията между Божия суверенитет и човешката отговорност, вижте Деяния 2:23. Винаги когато говори за Божия суверенитет, Писанието споменава и нашата отговорност, без да се опитва да примири двете.

Въпрос 11. Исус каза: “това е Моята кръв на [новия] завет, която се пролива за прощаване на греховете” (ст. 28). Заветът, за който Той говори, е Новият Завет, който замени Старият Завет между Бог и Израел (Изход 24:8). Пророк Еремия говори за деня, когато Бог ще установи Своя Нов Завет: “Ето, идат дни казва Господ, когато ще направя с Израилевия дом и с Юдовия дом Нов завет; не такъв завет какъвто направих с бащите им, в деня, когато ги хванах за ръка, за да ги изведа из Египетската земя; защото те престъпиха Моя завет, поради което Аз се отвърнах от тях, казва Господ” (Еремия 31:31-32). (Вижте също Евреи 8:6-13.)

Въпрос 12. Очевидно ние трябва да тълкуваме Господната вечеря в светлината на по-нататъшното новозаветно откровение. Събитието само по себе си дава само бегъл

поглед върху истини, обяснени далеч по-подробно след това. Все пак, важен е фактът, че символизъмът включва не само хляба и виното - образи на Христовото тяло и кръв, но и тяхното ядене и пиене от Неговите последователи. С други думи, ние трябва някак интимно да вземем участие в Христовата смърт, за да участваме в благословието, което произтича от нея. Следователно, яденето на хляба и пиенето на виното се превръщат в символи на спасителната вяра (вижте Йоан 6:53-63).

Изучаване 12. Исус - умиращият Цар. Йоан 19:1-42.

Цел: Да се изправим лице в лице срещу факта и значимостта на разпъването на Исус.

Въпрос 2. Подигравките с Исус и бичуването Му са предназначени да събудят съжаление у хората, за да може да Го освободи, но неговият замисъл не се осъществява. Отново той е изправен пред трудния избор.

Очевидно Пилат е раздвоен. От една страна, той се страхува от твърдението, че Исус е не само цар, но и Божи Син (ст. 7-8). От друга страна, евреите плашат Пилат с твърдението си: “Ако пуснеш Тогова, не си Кесарев приятел” (ст. 12). Това може да е намек, че те ще обвинят Пилат пред кесаря, ако той освободи Исус. Политическата кариера на Пилат беше такава, че той не можеше да си позволи повече грешки в своето досие. В края на краищата страхът от политическия му провал надделя над страха от свръхестественото.

Въпрос 3. В Марк 4:24-25 Исус бе казал: “Внимавайте в това, което слушате. С каквато мярка мерите ще ви се отмери, и ще ви се прибави. Защото който има, нему ще се даде, а който няма от него ще се отнеме и това което има”. Пилат не беше склонен да откликне на просветлението, която вече бе получил. Дори сега, той не желае да действа под влиянието на страха и подозрението си, че Исус наистина е Божи Син. Безсмислено е да се дава повече светлина на такъв човек (вижте Марк 11:27-33).

Беше “около шестия час” (ст. 14). Йоан вероятно следва западната система на часоброене - денят започваше и завършваше в полунощ, която бе разпространена в Мала Азия по време на написване на евангелието. Следователно, шестият час беше 6 ч. сутринта - времето, когато бе взето решение за смъртна присъда.

Отговора на главните свещеници: “Нямаме друг цар освен Кесаря” (ст. 15) е драматичен момент в повествованието. Отхвърляйки Исус, главните свещеници, за които вероятно Бог е единственият истински Цар, сега казват: “Нямаме друг цар освен Кесаря”. В крайна сметка отхвърлянето на Исус води до отхвърляне на самия Бог.

Мерил Тени казва относно стих 16: “Изследването на поведението на Пилат води до извода, че той преминава от състояние на механично безразличие на управника, през любопитство, за да стигне до силна лична загриженост, след което - поради това че не се осмелява да стори онова, което счита за правилно, отстъпва пред колебанието, страха, грубостта и горчивината... Историята на Пилат е трагедия на неверието” (*John, the Gospel of Belief* [Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1948], стр. 264).

Въпрос 5. Оскъдното на детайли описание от Йоан на самото разпъване би могло да означава, че то е било нещо дотолкова познато, че не се е нуждало от допълнително

навлизане в подробности, или толкова ужасно, че той е решил да ги спести. Още вероятно е Йоан да се е стремил да подчертае духовното значение на Исусовата смърт.

Въпрос 6. Значението на този надпис се състои в съдържащата се в него ирония. С него Пилат желаше да подрони авторитета на еврейските водачи, поставили го в неловко положение, но без да иска той прокламира на три езика това, че Исус ще стане цар на целия свят. Надписът потвърди още духовния характер на царството на Исус, което по Неговите думи, “не е от този свят” (18:36). “Претенциите на Исус за царство бяха предявени по нов начин...Той демонстрира суверенитета Си чрез Своята смърт, а не чрез борба” (Merill Tenney, *John*, стр. 266).

Въпрос 7. Разделянето на дрехите (ст. 23-24) не бе проява на извънредна жестокост. То бе общоприета практика. Но този на пръв поглед незабележим детайл показва, че смъртта на Исус е изпълнение на старозаветното пророчество. Исус не бе безпомощна жертва. Той активно изпълняваше Божия план и намерение, ставайки Спасител на света чрез Своята смърт.

Въпрос 8. “Ученикът, когото обичаше” (ст. 26) е без съмнение Йоан - авторът на това евангелие. Обикновено след смъртта на съпруга и най-големия син, за майката се грижеха живите членове на нейното семейство. Затова от гледна точка на културната традиция постъпката на Исус е в известен смисъл необичайна. Все пак, братята и сестрите Му все още не вярваха в Него (Йоан 7:5), въпреки че очевидно те дойдоха до вярата след възкресението (Деяния 1:14).

Въпрос 9. “Свърши се” (ст. 30) бе всъщност вик на победа. Исус управляваше събитията. Пилат бе този, който бе поставен на изпитание, както и еврейските водачи, войниците и всички останали лица в тази глава. Исус изпълняваше Божия план. Изразът “Свърши се” е преведен от гръцкото *тетелестай*, което означава освен всичко друго и “напълно изплатено”. Цената на греха бе изплатена напълно. Следователно, Исус активно “наведе глава и предаде дух” (ст. 30). С това Исус завърши великото дело на спасение, понесе наказание, за да не бъдем съдени ние и умрял, за да живеем ние.

Според някои коментатори поднасянето на гъба с оцет с помощта на испопа тръстика (ст. 29) е символичен акт. Исопът се използваше от евреите за напръскване с кръв на вратите на техните домове в нощта, когато те бяха освободени от робство в Египет (Изход 12:22). Така тук Исус се явява като Божий Агнец, чиято кръв е пролята за греховете на света, с което се изпълнява истинското значение на Пасхата.

Въпрос 10. Екзекуторите счупаха нозете на жертвата (ст. 32-33), за да приближат края на нейния живот. Неспособността на жертвата да се задържа на счупените си нозе ускоряваше нейното задушаване. Без съмнение Йоан споменава тази подробност, защото тя е важно свидетелство, че Исус наистина е умрял. Тези войници бяха специалисти по екзекуциите. Те можеха да различат кога един човек е умрял и кога е в кома. По подобен начин прободането на ребрата на Исус и изтичането на кръв и вода (серум) е доказателство за настъпването на смъртта. От тялото на жив човек изтича само кръв. Кръвта и водата биха могли да са резултат и от прободане на перикардия (сърдечната торбичка) и на самото сърце.

Въпрос 11. Погребението също бе важно потвърждение за настъпването на смъртта на Исус. Коранът например казва, че Исус всъщност не е умрял, а е загубил съзнание и по-късно се е съвзел. Книгата на Хю Шонфилд *Заговорът по Пасха* също твърди, че Исус не е умрял, а е бил упоен и по-късно съживен. Но свидетелството на войниците, както това на

Никодим и Йосиф, които всъщност се погрижиха за мъртвото тяло, потвърждава факта на Неговата смърт.

Еврейските погребални обичаи не включваха балсамиране, а просто увиване на мъртвото тяло в плащеница, върху която обилно бяха разпръсвани аромати (ст. 40).

Въпрос 13. Мерил Тени изказва мнение, че всяка група в тази глава символизира вярата или неверието на дадена класа хора. Еврейските водачи показаха неверието на религията, която се бе превърнала в гордост и предразсъдъци. Пилат показа неверието на политическата целесъобразност. Войниците, които хвърлиха жребий, бяха образ на студенина и безразличие. От друга страна, жените при кръста показаха вяра чрез своята лоялност и любов. Никодим и Йосиф показаха как истинската любов ще ни придвижи от тайно ученичество към открито следване на Исус.

Изучаване 13. Исус - възкръсналият Господ. Йоан 20:1-31.

Цел: Да изследваме доказателствата за възкресението на Исус.

Въпрос 3. Изследователите приемат, че “другият ученик” е Йоан - авторът на това евангелие.

Каменните гробове бяха затваряни с кръгли камъни, поставени в наклонени улеи, по които камъните се търкулваха така, че да затворят входа на гроба. За отварянето му бяха нужни дружните усилия на няколко мъже. Жените не очакваха камъка да е отвален и не биха могли да го сторят сами. Той би трябвало да е бил преместен от някаква мощна сила и с цел.

Празният гроб е важно доказателство за възкресението. Исус възкръсна на неголямо разстояние от мястото, където проповядваха първите християни и всеки лесно би могъл да установи дали гробът наистина е празен.

Трудно е да се повярва, че учениците са откраднали тялото, защото в такъв случай Петър и другият ученик не биха бързали толкова много, за да видят един гроб, за който вече са знаели че е празен. Още по-малко вероятно е по-късно те да умрат заради проповядване на нещо, за което са знаели че не е истина. Ако тялото бе откраднато от врагове, защо те не се опитаха да приведат доказателства, когато по-късно се опитваха да дискредитират християните?

Погребалните одежди (ст. 6-7) също са важни, и то поради това че Йоан ги описва съвсем не като небрежно хвърлени, а като внимателно положени отделно една от друга. Дрехите бяха свити и затрупани под тежестта на аромати, но тялото бе изчезнало. Кърпата, която беше на главата на Исус бе свита и сложена отделно от плащеницата на мястото, където би трябвало да лежи главата Му. Как някой, който е откраднал тялото, би могъл да остави одеждите в такъв вид?

Въпрос 4. Никой от свидетелите на възкресението не очакваше да види Исус. Когато Мария Го видя, тя Го взе за градинаря (ст. 15). Лука ни казва, че когато учениците видяха Исус в горницата, те “се стреснаха и се уплашиха, като мислеха, че виждат дух” (Лука 24:37). Тома също очевидно не очакваше да получи доказателство за възкресението

Среща с Исус

на Исус (ст. 25). Следователно, явяванията на Исус едва ли могат да се обяснят като халюцинации, когато учениците нито очакваха, нито вярваха че Той ще възкръсне.

Фактът, че Мария не позна Исус (ст. 14) може би предполага, че в известна степен външният Му вид бе изменен. Все пак не бива да забравяме и това, че срещата се състоя рано сутрин, Мария плачеше и очевидно не се беше обърнала цялостно към Исус, докато Той не и каза: “Марио!” (ст. 16).

Заповедта на Исус към Мария “Не се допирай до Мене” (ст. 17) сякаш посочва, че Той желае Неговите ученици да зависят по-малко от физическото Му присъствие и повече от новите им духовни взаимоотношения.

Въпрос 5. Стих 23 трябва да се превежда буквално: “Тези, на които прощавате греховете, вече са простени; онези, на които не прощавате греховете, не са простени.” Божията простителност никога не е зависела от нашата простителност. По-скоро апостолите (и ние днес) имаме власт да заявим, че повярвалите в Исус са опростени, а на неповярвалите в Исус не е простено.

Въпрос 7. Тук имаме прекрасен пример за властта и състраданието на Исус. Той знаеше онова, което Тома бе казал. Той можеше да минава през заключени врати. Въпреки това, Той не толкова смърти Тома, колкото показа състрадание и му даде доказателство, върху което да основе своята вяра.

Въпрос 8. Ако един евреин нарече друг човек “Господ и Бог” (ст. 28), това означаваше, че той Му се покланя като на истинския Бог.

Въпрос 12. Ако ви остане време, можете да зададете един добър въпрос в тази връзка: “Какво е вярата - вярване без доказателства, вярване въз основа на доказателства или посвещение, което не изисква доказателства? Обосновете отговора си.”